

ÅRSRAPPORT 2018

(4. regnskabsår)

Odense Letbane P/S

Odeons Kvarter 18

5000 Odense C

CVR-nr. 36 47 84 97

Til Erhvervsstyrelsen

Årsrapporten er fremlagt og godkendt på selskabets ordinære generalforsamling den 23. april 2019.

Dirigent:

Michael Jalking

INDHOLD

1 Ledespåtegning.....	2
2 Den uafhængige revisors revisorpåtegning	3
3 Ledelsesberetning.....	6
3.1 Selskabsoplysninger.....	6
3.2 Hoved- og nøgletal.....	7
3.3 Indledning.....	8
3.4 Fakta om letbanen.....	9
3.5 Finansiering af Odense Letbane.....	9
3.6 Økonomi.....	10
3.7 Aktiviteter i 2018	10
3.8 Ledelse	12
3.9 Interne kontroller	13
3.10 Risikostyring og særlige risici.....	14
3.11 Vidensdeling	14
3.12 Forventet udvikling.....	15
3.13 God selskabsledelse.....	15
3.14 Samfundsansvar	15
3.15 Bestyrelsens og direktionens ledelseshverv i erhvervsdrivende og offentlige virksomheder	23
4 ÅRSRAPPORT	26
5 Anvendt regnskabspraksis.....	26
6 Resultatopgørelse	29
7 Balance	30
8 Egenkapitalopgørelse	32
9 Pengestrømsopgørelse	33
10 Noter	34

1 Ledespåtegning

Bestyrelse og direktion har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for regnskabsåret 1. januar — 31. december 2018 for Odense Letbane P/S.

Årsrapporten er aflagt i overensstemmelse med årsregnskabslovens bestemmelser for klasse D virksomheder (regnskabsklasse D), herunder bestemmelserne for statslige aktieselskaber jævnfør lov om Odense Letbane §10.

Det er vores opfattelse, at årsrapporten giver et retvisende billede af selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2018 samt af resultatet af selskabets aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 1. januar— 31. december 2018.

Det er endvidere vores opfattelse, at ledelsesberetningen indeholder en retvisende redegørelse for udviklingen i selskabets aktiviteter og økonomiske forhold, årets resultat og for selskabets finansielle stilling, væsentligste risici og usikkerhedsfaktorer, som virksomheden står overfor.

Årsrapporten indstilles til generalforsamlingens godkendelse.

Odense, den 3. april 2019

Direktion:

Mogens Hagelskær

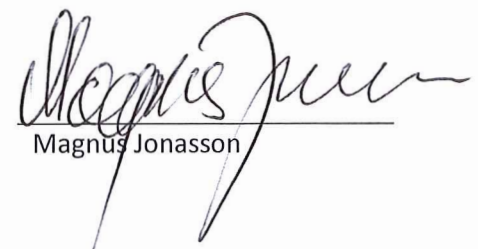

Per Feddersen

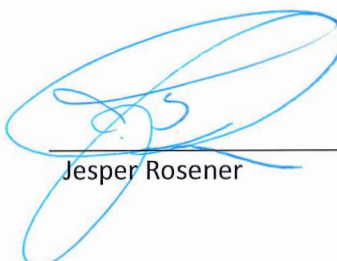

Steen Lykke

Bestyrelse:

Jesper Rasmussen
Formand

Gitte Andersen

Magnus Jonasson

Jesper Rosener

Niels Walther-Rasmussen

2 Den uafhængige revisors revisorpåtegning

Til kapitalejeren i Odense Letbane P/S

Konklusion

Vi har revideret årsregnskabet for Odense Letbane P/S for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2018, der omfatter resultatopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis. Årsregnskabet udarbejdes efter årsregnskabsloven.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2018 samt af resultatet af selskabets aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2018 i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark samt god offentlig revisionsetik, idet revisionen udføres på grundlag af bestemmelserne i Lov om Odense Letbane. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit "Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet". Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Uafhængighed

Vi er uafhængige af selskabet i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav.

Ledelsens ansvar for årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med årsregnskabsloven. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af årsregnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere selskabets evne til at fortsætte driften, at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant, samt at udarbejde årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere selskabet, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion.

sion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt god offentlig revisionskik, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som regnskabsbrugerne træffer på grundlag af årsregnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt god offentlig revisionskik, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af selskabets interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om selskabets evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i årsregnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusion er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at selskabet ikke længere kan fortsætte driften.
- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af årsregnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om årsregnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om bl.a. det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om årsregnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til årsregnskabsloven.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med årsregnskabslovens krav. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Erklæring i henhold til anden lovgivning og øvrig regulering

Udtalelse om juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision

Ledelsen er ansvarlig for, at de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis; og at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de virksomheder, der er omfattet af regnskabet.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det i overensstemmelse med god offentlig revisionskik vores ansvar at udvælge relevante emner til såvel juridisk-kritisk revision som forvaltningsrevision. Ved juridisk-kritisk revision efterprøver vi med høj grad af sikkerhed for de udvalgte emner, om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Ved forvaltningsrevision vurderer vi med høj grad af sikkerhed, om de undersøgte systemer, processer eller dispositioner understøtter skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de virksomheder, der er omfattet af regnskabet.

Hvis vi på grundlag af det udførte arbejde konkluderer, at der er anledning til væsentlige kritiske bemærkninger, skal vi rapportere herom.

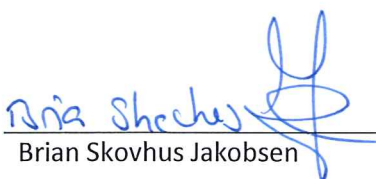
Vi har ingen væsentlige kritiske bemærkninger at rapportere i den forbindelse.

Odense, den 3. april 2019

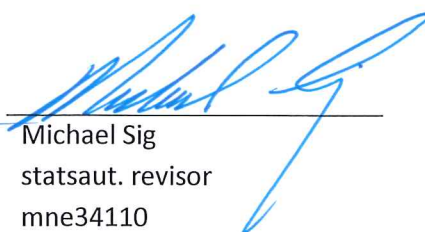
Ernst & Young

Godkendt Revisionspartnerselskab

CVR.-nr. 30 70 02 28

Brian Skovhus Jakobsen
statsaut. revisor
mne27701

Michael Sig
statsaut. revisor
mne34110

3 Ledelsesberetning

3.1 Selskabsoplysninger

Odense Letbane P/S

Odeons Kvarter 18

5000 Odense C

Telefon: 63 75 74 73

Hjemmeside:

www.odenseletbane.dk

CVR-nr.

36 47 84 97

Stiftet:

16. januar 2015

Hjemstedskommune:

Odense

Regnskabsår:

1. januar — 31. december

Bestyrelse:

Jesper Rasmussen (formand)

Gitte Andersen

Magnus Jonasson

Jesper Rosener

Niels Walther-Rasmussen

Direktion:

Mogens Hagelskær

Per Feddersen

Steen Lykke

Revision:

Ernst & Young

Godkendt Revisionspartnerselskab

Englandsgade 25

5000 Odense C

Ejerforhold:

Odense Kommune, 100%

3.2 Hoved- og nøgletal

(t.DKK)	1/1 - 31/12 2018	1/1 - 31/12 2017
Resultat af primær drift eksklusiv særlige poster	-8.985	-7.891
Indtægtsført tilskud fra Transport- Bygnings- og Boligministeriet	254.000	0
Nedskrivninger materielle anlægsaktiver under udførelse	-611.000	0
Resultat af primært drift	-365.985	-7.891
Resultat af finansielle poster	-9.195	-6.519
Årets resultat	-375.180	-14.410
Anlægsaktiver	689.174	724.023
Omsætningsaktiver	237.228	79.809
Aktiver i alt (balancesum)	926.402	803.832
Egenkapital	-231.042	123.980
Langfristede gældsposter	654.679	555.079
Kortfristede gældsposter	502.765	124.773
Pengestrømme fra driftsaktiviteten	-20.030	-18.175
Pengestrømme fra investeringsaktiviteten	-531.658	-196.950
Heraf til investering i materielle anlægsaktiver	-531.658	-196.950
Pengestrømme fra finansieringsaktiviteten	563.080	214.832
Pengestrømme i alt	11.392	-293

Nøgletal

Likviditetsgrad	47,2%	64,0%
Soliditetsgrad	-24,9%	15,4%
Egenkapitalforrentning	-700,9%	-16,1%
Gennemsnitligt antal fuldtidsbeskæftigede	38	35
Antal fuldtidsbeskæftigede ved årets udgang	40	38

3.3 Indledning

2018 har været et begivenhedsrigt år for Odense Letbane. I foråret 2018 blev det offentliggjort, hvordan de 16 letbanevogne og 26 stationer kommer til at se ud. Det har været vigtigt for Odense Letbane at designe en funktionel letbane, der understøtter byens udvikling, klæder byen og er nemt tilgængelig for alle.

En anden stor milepæl blev nået i april måned, da fasen med det egentlige arbejde med at anlægge infrastruktur blev påbegyndt med det første spadestik til letbanens kommende drifts- og vedligeholdelsescenter i Hjallesø. Drifts- og vedligeholdelsescenteret er på i alt 8.560 m² og skal blandt andet indeholde værksted, vaskehal og driftscenter til overvågning og styring af driften af letbanen samt kontorer til administration.

2018 har for Odense i høj grad stået i anlægsarbejdets tegn med flytning af veje, fortove, cykelstier og skabelsen af nye byrum langs hele letbanetraceet og det er i løbet af året for alvor begyndt at blive tydeligt, hvordan letbanen vil tage sig ud i gadebilledet. Anlægsarbejdet udføres som forberedelse til anlæggelsen af selve infrastrukturen med skinner, stationer mv. Ved udgangen af 2018 var det forberedende anlægsarbejde således udført på mere end halvdelen af den samlede letbanestrækning på 14,5 km og anlægsarbejdet har efterladt en otte meter bred korridor, hvor skinnerne efterfølgende skal ligge. Anlægsarbejdet fortsætter gennem 1. halvår 2019.

Støbningen af den første skinne var endnu en stor milepæl for Odense Letbane. Støbningen fandt sted ved årets udgang tæt på drifts- og vedligeholdelsescentret i Hjallesø og blev udført efter grundigt arbejde med at fastlægge det endelige design for infrastrukturen sammen med Odense Letbanes entreprenør for infrastruktur, Comsa S.A.U. fra Spanien.

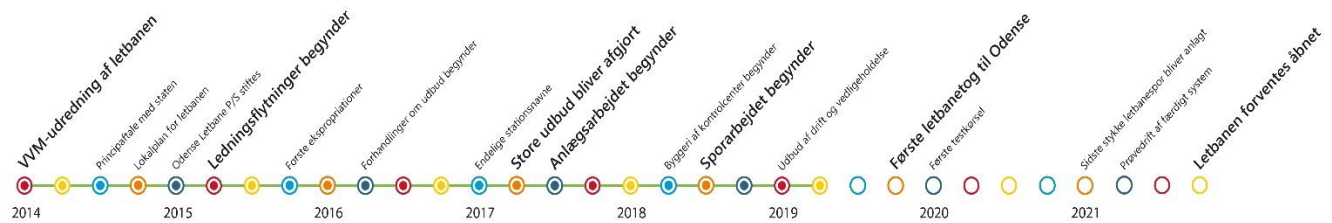
Odense Letbane P/S skal ikke blot anlægge letbanen, men fortsætter som driftsselskab efter idriftsættelsen af letbanen. Kort før årets udgang indgik Odense Letbane P/S kontrakt med den kommende operatør, Keolis Danmark A/S, der skal stå for den daglige drift og vedligeholdelse af letbanen. Kontrakten var den sidste af fire store kontraktområder og efter mere end 1 års forhandlinger blev kontrakten indgået inden for rammerne af det samlede driftsbudget.

Byudviklingsprojektet Fra Gade Til By, der også er ejet af Odense Kommune, har meldt ud, at der er forsinkelser på færdiggørelsen af den sydlige parkeringskælder ved Thomas B. Thriges Gade, hvor Odense Letbane skal anlægge letbanen henover. Der har ved udgangen af 2018 og i begyndelsen af 2019 foregået drøftelser mellem Fra Gade Til By, Odense Kommune og Odense Letbane omkring, hvorvidt det kan påvirke Odense Letbanes planlagte driftsstart i slutningen af 2020.

Odense Kommune har på baggrund af de gennemførte drøftelser i februar 2019 meddelt Odense Letbane P/S, at forsinkelsen af anlægsarbejdet i Thomas B. Thriges Gade indebærer, at Odense Letbane får senere adgang til de nødvendige arbejdsarealer end planlagt. Denne forsinkelse af anlæggelsen af det berørte stykke på cirka 200 meter af letbanetraceet betyder en udskydelse af den kommercielle idriftsættelse af letbanen til forventeligt 3. kvartal 2021 i stedet for ved udgangen af 2020 som oprindeligt planlagt.

Bortset fra det berørte stykke af letbanetraceet i Thomas B. Thriges Gade følger arbejdet med at anlægge den kommende letbane de oprindeligt lagte planer.

Frem mod forventet idriftsættelse i 2020 har der været - og vil der fremadrettet - være følgende væsentlige aktiviteter og milepæle:

3.4 Fakta om letbanen

En letbane er en moderne og mere bekvem udgave af en sporvogn. For Odense Letbane gælder følgende fakta:

- ◆ Odense Letbanes første etape bliver 14,5 km lang
- ◆ Der bliver 26 stationer på linjen fra Tarup i nord gennem bymidten til Hjallesø i syd
- ◆ Hele turen fra Tarup til Hjallesø forventes at tage 42 minutter
- ◆ Der vil i dagtimerne være afgang fra hver station hvert 7,5 min. med variation i ydertimerne.
- ◆ Letbanen kommer forbi byens nøglepunkter og kraftcentre for udvikling
- ◆ Et letbanetog er 30 meter langt
- ◆ Et enkelt letbanetog kan have cirka 200 passagerer ad gangen
- ◆ Der forventes cirka 34.000 passagerer på en hverdag – 1 million på en måned
- ◆ Letbanen skal skabe tæt sammenhæng med det øvrige bus- og toget
- ◆ Letbanen designes til at køre 70 km/t, men vil normalt køre med maksimalt 60 km/t
- ◆ Der er altid en fører i letbanetoget
- ◆ Letbanen er et grønt og moderne transportmiddel

3.5 Finansiering af Odense Letbane

Det samlede anlægsbudget andrager 3,4 mia.DKK i prisindeks 2018 inklusiv alle bevillinger og reserver afsat af de tre bidragsydere Odense Kommune, Transport- Bygnings- og Boligministeriet og Region Syddanmark. Finansiering sker via de tre bidragsydere, der bidrager med henholdsvis 1,9 mia.DKK, 1,2 mia.DKK og 0,1 mia.DKK. Herudover har Odense Kommune for udvalgte områder langs strækningen ønsket at foretage nogle tilkøb, som i alt andrager 0,2 mia.DKK. Tilkøb finansieres alene af Odense Kommune.

Det er aftalt med Odense Kommune, at kommunens finansiering sker ved 15% kontantindskud og efterfølgende ved lånoptagelse igennem Odense Letbane P/S af de sidste 85%.

3.6 Økonomi

Årets resultat udviser et negativt resultat af primær drift på 366,0 mDKK, hvilket primært skyldes nedskrivning af anlægsaktiver på 611,0 mDKK samt indtægtsførte tilskud fra Transport-, Bygnings- og Boligministeriet på 254,0 mDKK. Det resterende underskud på 9,0 mDKK vedrører driftsførte omkostninger til lønninger til ledelse af selskabet samt andre driftsomkostninger relateret til selskabet.

Primo 2019 er der skabt klarhed omkring indholdet af den fremtidige driftsaftale med Odense Kommune. Aftalen forventes at indebære, at der ikke ydes driftstilskud til Odense Letbane, men at Odense Kommune dækker eventuelle underskud via kapitalindskud og derved sikrer, at selskabet har et robust kapitalberedskab.

På baggrund heraf er der udarbejdet en nedskrivningstest i overensstemmelse med anvendt regnskabspraksis, der henvises i øvrigt til note 1 om særlige poster samt note 3 om materielle anlægsaktiver for uddybning af nedskrivningen. Baseret på det nuværende samlede anlægsbudget viser nedskrivningstesten et samlet behov for nedskrivning af anlægsaktiverne på 1.231,0 mDKK, hvoraf der i 2018 er foretaget en forholds-mæssig nedskrivning på 611,0 mDKK. Der vil i takt med afholdelse af yderligere anlægsomkostninger blive foretaget yderligere nedskrivninger.

Under hensyntagen til det forventede indhold i den fremtidige driftsaftale med Odense Kommune og de deraf afledte nedskrivninger er årets samlede underskud som forventet. De driftsførte omkostninger vedrørende lønninger og andre driftsomkostninger er i overensstemmelse med ledelsens forventninger.

Årets samlede anlægsinvesteringer udgør 576,1 mDKK, hvilket primært kommer fra omkostninger til anlægsarbejder, transportsystem og det rullende materiel, samt omkostninger til bygherre og rådgivere. Årets samlede anlægsinvesteringer er i overensstemmelse med forventningerne i halvårsrapporten for 2018.

De samlede anlægsudgifter udgør 585,1 mDKK i 2018 vedrørende projektet. Heraf er 9,0 mDKK indregnet i resultatopgørelsen, og 576,1 mDKK indregnet i balancen under materielle anlægsaktiver.

Egenkapitalen er i løbet af året forhøjet med 20,2 mDKK som følge af et kontant indskud fra selskabets ejer. Som følge af den foretagne nedskrivning på de materielle anlægsaktiver under udførelse har Odense Letbane P/S negativ egenkapital pr. 31/12 2018. Jævnfør lov om Odense Letbane hæfter Odense Kommune for gæld og alle øvrige forpligtelser i Odense Letbane P/S. Det er ledelsens vurdering, at selskabet på denne baggrund er i stand til at servicere sin gæld som planlagt.

Inden aktiviteterne pr. 1. marts 2015 blev flyttet til anlægsselskabet Odense Letbane P/S er der i Odense Kommune i perioden januar 2012 – februar 2015 afholdt omkostninger for i alt 184,3 mDKK vedrørende etablering af letbanen. Heraf har Odense Kommune bidraget med 165,1 mDKK til letbaneprojektet, mens Transport- og Bygnings- og Boligministeriet har bidraget med 19,2 mDKK. De samlede omkostninger på 184,3 mDKK er en del af det samlede anlægsbudget på 3,4 mia.DKK.

3.7 Aktiviteter i 2018

Arbejdet med at anlægge den kommende letbane er forløbet planmæssigt gennem året.

På tværs af Niels Bohrs Alle er der anlagt en ny stitunnel, der skal øge trafikikkerheden for fodgængere og cyklister på vej til og fra campusområdet ved SDU. Odense Byråd har bevilget penge til tunnelen som et tilkøb til letbaneprojektet og tunnelen er blevet anlagt som en del af anlægsentreprisen i området.

Odense Letbane har i de foregående år gennemført de væsentligste nødvendige ekspropriationsforretninger af arealer til anlæggelsen af letbanen. Odense Letbane har hermed gennemført i alt 385 ekspropriations-sager, hvoraf der er eksproprieret areal i 150 af sagerne. I de resterende sager er der alene eksproprieret rettigheder til for eksempel ophæng af letbanens kørestrøm.

I forbindelse med de gennemførte ekspropriationsforretninger har der efterfølgende været uenighed om en række af de vedtagne erstatninger, der fastsættes af Ekspropriationskommissionen og der er således indbragt i alt 44 sager til Taksationskommissionen. 23 sager er indbragt af lodsejerne, der mener at have fået for lidt i erstatning, og 13 sager er indbragt af Odense Letbane P/S, der mener, at der ikke er indregnet tilstrækkeligt fradrag i erstatningerne for de fordele det giver lodsejer at have en ejendom tæt på letbanen. Af de indbragte 44 sager er 8 sager indbragt af både lodsejer og Odense Letbane P/S.

Taksationskommissionen har på nuværende tidspunkt afgjort 32 af de indbragte sager og har i en række tilfælde hævet erstatningen til lodsejerne. Det er fortsat Odense Letbane P/S' opfattelse, at der ikke i tilstrækkeligt omfang er indregnet lodsejerens fradrag for fordele ved at letbanen kommer til at køre ved siden af ejendommen, ligesom det er Odense Letbane P/S' opfattelse, at der ikke er anvendt det rigtige grundlag ved Taksationskommissionens fastsættelse af erstatningerne. Odense Letbane P/S har som følge heraf valgt at føre 7 sager til domstolene for en juridisk vurdering af den praksis, som Taksationskommissionen har anvendt ved fastsættelse af de vedtagne erstatninger. De første af disse sager er planlagt til domsforhandling ved Østre Landsret i slutningen af 2019.

Anlægsarbejdet med etablering af nye vejbaner, cykelstier og fortove omfatter syv entrepriser, hvoraf to var klar til aflevering ved udgangen af 2018 som planlagt. De øvrige entrepriser færdiggøres gennem første halvår 2019, og udførelserne følger generelt tidsplanerne.

Letbaneprojektet handler ikke kun om transport, men også om byudvikling, for eksempel på nogle af byens pladser, som bliver nyanlagt. Blandt andet Benedikts Plads, der foruden en letbanestation får et helt nyt udtryk med nye vej- og stiforløb, ny klinkebelægning, nye træer og cirkelformede granitblokke, der kan bruges som bænke. Et andet eksempel er omdannelsen af pladsen foran Odense Banegårdscener. Pladsen byder blandt andet på en ny busbane i vestgående retning med busholdepladser, der bliver anlagt med granitsten – og lysere granitsten til at markere fodgængerfelter. Begge projekter udføres sammen med anlægsarbejdet på de to entrepriser og er et tilkøb, der finansieres af Odense Kommune.

Som beskrevet ovenfor blev arbejdet med at lægge skinnerne og etablere infrastruktur med stationer og køreledninger mv. til letbanen påbegyndt ved årets udgang med støbningen af den første skinne tæt ved det nye drifts- og vedligeholdelsescenter i Hjallesø. Sporarbejdet har herefter bredt sig til resten af byen og i løbet af 2019 vil det meste af letbanen for alvor tone frem i byens gader.

Sporarbejdet er den største anlægskontrakt i letbaneprojektet med en værdi på over 1 mia. kr. Den spanske entreprenør COMSA S.A.U. står for anlægsarbejdet i konsortiet CME-Letbane, hvor Munck Gruppen A/S og Efacec fra Portugal også indgår. Arbejdet med at anlægge skinner og infrastruktur er planlagt til at pågå indtil ultimo 2020.

Letbaneprojektet er et meget omfattende og geografisk langstrakt projekt, hvor der arbejdes samtidig på hele letbanestrækningen. Dette stiller store krav til det løbende tilsyn, som Odense Letbane foretager for at sikre kvaliteten og fremdriften i anlægsarbejdet. Som et led i dette arbejde har Odense Letbane sammen med droneoperatørerne Pigeon Air Photo og DroneFyn igangsat månedlige droneflyvninger over letbanetraceet for at indsamle nyttig information i form af fotomateriale om det igangværende arbejde på letbanens byggepladser. Som en sidegevinst bliver letbaneprojektets fremtoning i byen fotodokumenteret systematisk og det er planen, at gøre dele af dette billedmateriale tilgængeligt for offentligheden, så alle kan følge med i, hvordan letbanen bidrager til byens transformation.

Designet og indretningen af togene er blevet fastlagt sammen med Stadler Pankow GmbH ligesom også Odense Kommune har været involveret i designet af togene for at sikre sammenhæng til byrummet i Odense Kommune. Det endelige design af letbanens togsæt og stationer med tilhørende grafisk identitet og nyt logo blev præsenteret i foråret, først ved en event i Odeon og efterfølgende på en designudstilling i Borgernes Hus.

Der er aftalt en detaljeret produktionsplan med Stadler Pankow GmbH, og forberedelsen til produktionen af togene forløber planmæssigt. Produktionen af det første tog blev påbegyndt i efteråret 2018, og det første tog er planlagt til levering ultimo 2019.

Odense Letbane P/S har fra 2018 foruden anlæggelsen af letbanen tillige fungeret som driftsselskab. Det betyder, at det fremtidige ansvar for drift og vedligeholdelse af letbanen ligger hos Odense Letbane P/S, som skal indgå aftale med en operatør, som skal forestå den daglig drift og vedligehold.

For at finde operatøren for Odense Letbane blev der ved udgangen af 2017 udsendt udbudsmateriale til prækvalificerede bydere, og der har gennem hele 2018 været forhandlinger med byderne. Der har således været en god konkurrenceudsættelse af opgaven med drift og vedligeholdelse af letbanen frem mod afgivelsen af det sidste og afgørende bud.

Vinderen af udbuddet som operatør for Odense Letbane blev Keolis Danmark A/S. Kontrakten med Keolis Danmark A/S blev indgået ved udgangen af året og løber i op til 15 år. Den samlede værdi af kontrakten er mere end 1 mia. kr., hvilket er inden for rammerne af det givne driftsbudget og dermed giver gode forudsætninger for den fremtidige driftsøkonomi for Odense Letbane.

Samarbejdet med Keolis Danmark A/S er allerede godt i gang og giver den fornødne tid til etablering, ansættelse og uddannelse af letbaneførere og til at opnå de nødvendige godkendelser hos Trafik- Bygge- og Boligstyrelsen.

3.8 Ledelse

Bestyrelse

Selskabets bestyrelse består af fem fagligt professionelle bestyrelsesmedlemmer, der hver især er valgt ud fra deres professionelle faglige kompetencer med henblik på at sikre en bred palette af kompetencer i bestyrelsen. Bestyrelsesmedlemmerne har således stor erfaring indenfor blandt andet bygge- og anlægsbranchen, drift af letbaner og infrastruktur, formidling, design og arkitektur samt generel virksomhedsledelse.

Bestyrelsesmedlemmerne vælges for ét år ad gangen på den ordinære generalforsamling jf. selskabets vedtægter. Sammensætningen af bestyrelsen er uændret i regnskabsåret.

Alle bestyrelsesmedlemmer for Odense Letbane P/S anses for uafhængige.

Der afholdes mindst fire ordinære bestyrelsesmøder om året. I regnskabsåret 2018 blev der afholdt syv bestyrelsesmøder. Bestyrelsen modtager en løbende orientering om selskabet forud for hvert bestyrelsesmøde. På møderne behandler bestyrelsen forhold vedrørende Odense Letbanes overordnede udvikling, herunder blandt andet:

- Mission, vision, mål og strategi, overordnede økonomiske målsætninger samt forretningspolitik
- Analyse og gennemgang af væsentlige risikoområder
- Budget- og regnskabsrapportering, herunder opfølgning på overholdelse af budgetmål
- Forsikringsforhold
- IT- og finansieringspolitik

Bestyrelsen foretager en årlig selvevaluering med assistance fra en ekstern konsulent. Evalueringen indeholder blandt andet en vurdering af bidrag og resultater, samarbejde med direktionen, bestyrelsens sammensætning (herunder vurdering af fremtidige kompetencer, mangfoldighed og antal medlemmer) samt arbejdets tilrettelæggelse og kvaliteten af det materiale, der tilgår bestyrelsen.

Ledelse

Odense Letbane P/S ledes af en direktion bestående af administrerende direktør Mogens Hagelskær, økonomidirektør Per Feddersen og teknisk direktør Steen Lykke. Sammensætningen af direktionen er uændret i regnskabsåret.

Ved udgangen af regnskabsåret var der i alt 40 ansatte i Odense Letbane mod 38 ansatte ved årets begyndelse. Forøgelsen af ressourcer vedrører blandt andet styrkelsen af rollerne omkring tilsyn og dokumenthåndtering.

Medarbejderne er organiseret omkring de fire hovedleverancer – anlægsarbejder, transportsystem, rullende materiel og den fremtidige drift. Hertil kommer stabsfunktioner dækkende sikkerhed, håndtering af grænseflader, kontraktstyring, kommunikation og generel projektledelse.

Foruden de fastansatte medarbejdere hos Odense Letbane er der tilknyttet en række rådgivere. Bygherre-rådgiver er WSP Danmark, mens Cowi udfører den tekniske rådgivning. Rådgivning vedrørende æstetisk design udføres af Niras. Som juridiske rådgivere anvendes primært Bech Bruun Advokatpartnerselskab og Hafnia Advokatpartnerselskab.

3.9 Interne kontroller

Der udarbejdes hver måned en økonomisk rapport, som sammenholder de realiserede omkostninger med budget og estimat. Rapporteringen indeholder ligeledes en prognose for projektets samlede økonomi, ligesom der

indgår en risikoanalyse samt en vurdering af fremdriften i projektet sammenholdt med den økonomiske udvikling.

Rapporteringen tilgår løbende selskabets direktion og bestyrelse.

Odense Letbane arbejder med løbende at optimere og effektivisere de interne kontroller, og der er fortsat fokus på systematisk opfølgning på anlægsomkostningerne sammenholdt med fremdriften i anlægsarbejdet.

Odense Kommune følger som ejer projektet tæt, og der afholdes kvartalsvise statusmøder. Endvidere fører Transport-, Bygnings- og Boligministeriet samt Region Syddanmark som bidragsydere tilsyn med projektets fremdrift, økonomi og risici.

3.10 Risikostyring og særlige risici

Odense Letbane har etableret et risikostyringssystem, som følger Transport-, Bygnings- og Boligministeriets instruks om Ny Anlægsbudgettering (NAB). Risikostyringssystemet giver en månedlig status på anlægselskabets største risici og forebyggende handlinger. Risikostyringen fokuserer på tid og omkostninger.

Anlægsselskabets største risici vurderes på nuværende tidspunkt til at være:

- Snitflader til andre igangværende anlægsprojekter i Odense
- Yderligere forsinkelse på projektet "Fra Gade Til By" (TBT-projektet)
- Konstruktion og håndtering af snitflader mellem transportsystemet og øvrige anlægsarbejder samt ukendte installationer og jordbundsforhold
- Sikkerhedsgodkendelse hos Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen

Med en strækning på 14,5 km er håndtering af snitfladen mellem transportsystemet og CW-anlægsarbejder væsentlig for projektets gennemførelse og overholdelse af tidsplanen, som ovenfor beskrevet. Det gælder både placeringen af snitfladen og anlægslogistikken.

Der er flere større anlægsprojekter i gang i Odense i form af etablering af nyt universitetshospital (Nyt OUH) ved Hjallesø, ændring af området omkring Campus og Syddansk Universitet (SDU) samt etablering af en helt ny bydel på Thomas B. Thriges gade (Fra Gade Til By), som Odense Letbane alle har stor fokus på. Det er alle store anlægsprojekter, som skal anlægges parallelt med anlæggelse af letbanen. Dette stiller store krav til projektkoordinering og planlægning mellem projekterne. Odense Letbane har derfor etableret styregrupper med de største projekter langs letbanetraceet og har en tæt løbende dialog med parterne.

3.11 Vidensdeling

Anlæggelse af en letbane er et komplekst anlægsprojekt, som stiller krav til mange forskellige fagdiscipliner. Komplexiteten stiger dels ved, at der i Danmark kun er letbaneerfaringer fra Aarhus Letbane, som har været i drift i et år og dels ved, at letbanen i Odense skal anlægges igennem nogle af Odense bys gamle gader.

Der pågår i Danmark tilsvarende projekter med etablering af letbaner og tilhørende driftsorganisation, hvor Aarhus Letbane gik i drift i december 2017, og Hovedstadens Letbane i 2018 har indgået kontrakter. Odense Letbane har været og er fortsat i tæt dialog med de to danske projekter med henblik på vidensdeling og læring fra deres erfaringer. Herudover har Odense Letbane også god kontakt til udenlandske letbaner, blandt andet Stockholms Letbaner (Sverige), Bybanen i Bergen (Norge), Manchester Metrolink (England), Metro do Porto (Portugal) samt Berliner Verkehrsbetriebe (Tyskland), og der er således gennemført studieture til disse letbaner for at få viden om deres erfaringer. Det er vigtigt for Odense Letbane at drage nytte af andres erfaringer og afprøve principielle problemstillinger på andre letbaner.

Ud over andre letbaneprojekter er Odense Letbane blandt andet i løbende kontakt med Vejdirektoratet, BaneDanmark, Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen, samt Metroselskabet i København for at drage nytte af deres erfaringer fra større anlægsprojekter i Danmark og for at drøfte de principper, som Odense Letbane vælger at anlægge letbanen i Odense på.

3.12 Forventet udvikling

Odense Letbane P/S forventer for 2019 et negativt resultat af primær drift i niveauet 10,0 mDKK uden særlige poster vedrørende værdireguleringer af de materielle anlægsaktiver under udførelse samt samlede anlægsinvesteringer på knap 1.085,0 mDKK. De samlede anlægsudgifter til projektet i 2019 forventes således at udgøre 1.095,0 mDKK. Baseret på den nuværende viden om driftsindtægter og -omkostninger forventes der foretaget en nedskrivning i 2019 på 440,0 mDKK på de materielle anlægsaktiver under udførelse og en indtægtsførelse i 2019 af tilskud fra transport- Bygnings- og Boligministeriet på 183,0 mDKK.

3.13 God selskabsledelse

Odense Letbane P/S har i 2018 gennemgået *Komitèen for god Selskabsledelses* anbefalinger af 23. november 2017 jf. komiteens hjemmeside www.corporategovernance.dk. Gennemgangen viser, at Odense Letbane P/S, hvor det er relevant for selskabet, i alt væsentlighed lever op til anbefalingerne. Skema til redegørelse vedrørende anbefalingerne kan findes her: [Tjekliste til anbefalinger for god selskabsledelse 2019](#).

3.14 Samfundsansvar

Forretningsmodel

Odense Letbane P/S er stiftet i marts 2015 med det formål at projektere og anlægge en letbane i Odense. Anlægsdelen omfatter etablering af infrastruktur inklusive flytning af veje, fortove og cykelstier, drifts- og vedligeholdelsescenter, stationer mv. samt indkøb af 16 togsæt.

Odense Letbane P/S fortsætter efter anlæggelsen af letbanen som driftsselskab, der sammen med operatøren Keolis Danmark A/S skal sikre en stabil drift og vedligeholdelse af letbanen og herudover skal sikre

værdien af Odense Kommunes investering i infrastruktur og letbanetog. Ligeledes skal letbanen understøtte byudviklingen i Odense. Der skal samtidig ske en glidende overgang af viden fra anlægsselskab til driftsselskab, mens selve overdragelsen sker samtidig med driftsstarten.

Anlæggelsen af Odense Letbane og indgåelse af kontrakt med en operatør til drift og vedligeholdelse af letbanen har været udbudt i fire hovedområder:

- ◆ Anlægsarbejder: Syv kontrakter med tre entreprenører - Barslund A/S, M. J. Eriksson A/S, Arkil A/S, indgået i 2017 og 2018
- ◆ Transportsystem og infrastruktur: Kontrakt med Comsa S.A.U., indgået i 2017
- ◆ Rullende materiel: Kontrakt med Stadler Pankow GmbH, indgået i 2017
- ◆ Drift/vedligehold: Kontrakt med Keolis Danmark A/S, indgået i 2018

Den henvises i øvrigt til beskrivelsen af selskabet og aktiviteterne ovenfor.

Generelt

Odense Letbanes vedtagne politik for samfundsansvar bygger på, at vi driver en ordentlig, sund og økonomisk ansvarlig virksomhed. Vi er bevidste om, at vi er en integreret del af Odense by, og vi efterlever de love, regler, krav og normer, i både anlægs- og driftsfasen, som vi har tilsluttet os.

Det stiller store krav til Odense Letbane, og har medført et særligt fokus i selskabets arbejde. Dette gælder for eksempel hensynet til det ydre miljø, og arbejdet for en miljøvenlig transportløsning. I videst mulige omfang skal det desuden sikres, at byens eksisterende infrastruktur kan fungere, selvom anlægsarbejdet i en længere periode vil forstyrre byens borgere, erhvervsliv og gæster.

Odense Letbanes CSR-politik er udarbejdet med udgangspunkt i selskabets *Vision, Mission og Målsætninger* med fokus på at etablere en letbane, der sætter scenen for Odenses fremtid med respekt for udviklingen af byens infrastruktur med reduceret miljøbelastning og de afledte effekter heraf for byens borgere og samfundet generelt.

Odense Letbane følger Odense Kommunes politikker på områderne miljø, mennesker og socialt ansvar. [UN Global Compacts 10 principper](#) for sikring af menneskerettigheder, arbejdskraft, ydre miljø og anti-korruption udgør, sammen med Odense Letbanes egne målsætninger og principper, de indsatser, der har til formål at forebygge og reducere negative samfundsmæssige-, miljømæssige- og økonomiske konsekvenser af selskabets aktiviteter.

Menneskerettigheder

Odense Letbane efterlever aktivt UN Global Compacts principper om at respektere menneskerettighederne og sikrer krav til leverandører om det samme. Selskabet respekterer alle menneskers ret til et værdigt liv og følger FN's menneskerettighedskonvention.

Der kan være risiko for brud på menneskerettighederne i leverandørkæden grundet begrænset kontrol heraf samt deres brug af entreprenører og underleverandører fra andre lande. Odense Letbane stiller krav til leverandører om, at lokal lovgivning altid skal overholdes og UN Global Compact skal overholdes i alle led i leverandørkæden.

Hos Odense Letbane er arbejdsklausuler i kontrakterne identiske med de gældende klausuler, der anvendes hos Odense Kommune. Kontrakterne med entreprenørerne for anlægsarbejderne, infrastrukturen og driften af letbanen indeholder ligeledes bestemmelser fra UN's Global Compact principper.

Selskabet har i 2018 fortsat arbejdet med at kommunikere og sikre håndhævelsen af menneskerettigheder blandt leverandører og samarbejdspartnere.

Der er i 2018 ikke rapporteret om tilfælde af overtrædelse af menneskerettigheder i Odense Letbane.

Antikorruption

Odense Letbane efterlever UN Global Compact's principper om at undgå korruption og bestikkelse, dette både i egen organisation og ud mod samarbejdspartnere, entreprenører mv.

De væsentligste risici indenfor området antikorruption relaterer sig til bestikkelse og lignende blandt leverandører og underleverandører fra udlandet. Blandt egne medarbejdere vurderes den væsentligste risiko at være i forbindelse med gaver og arrangementer, der har med leverandører og samarbejdspartnere at gøre.

For at minimere risici har Odense Letbane etableret et internt kontrolmiljø, der skal sikre at selskabets politikker vedrørende antikorruption overholdes. Selskabet arbejder kontinuerligt på at forbedre det interne kontrolmiljø og identificere uetisk adfærd i organisationen samt blandt leverandører og samarbejdspartnere.

Ingen af Odense Letbanes medarbejdere giver eller modtager uberettigede fordele af danske eller udenlandske embedsmænd eller ansatte i det private erhvervsliv.

Der er i 2018 ikke rapporteret tilfælde af korruption i Odense Letbane.

Fokusområder

Odense Letbanes CSR-politik omfatter følgende fire overordnede indsatsområder:

- ◆ Sikkerhed, sundhed og trivsel
- ◆ Miljø og naturbeskyttelse
- ◆ Socialt ansvar
- ◆ Kommunikation og dialog

For hvert indsatsområde beskrives de relevante risici, politikker, handlinger og resultater i 2018. Odense Letbane anvender ikke KPI'er i forbindelse med CSR-rapportering.

a) Sikkerhed, sundhed og trivsel

Risici

Det er vores ambition, at alle medarbejdere går sunde og raske hjem fra arbejde hver dag – og efter endt ansættelse forlader Odense Letbane sunde og raske. Det er derfor afgørende, at medarbejderne sikres gode arbejdsforhold. Det gælder såvel for selskabets fastansatte medarbejdere som for ansatte hos tilknyttede rådgivere og entreprenører. Dårlige arbejdsforhold øger risikoen for blandt andet personskader, dårligt omdømme og høj personaleomsætning, hvilket kan have direkte indflydelse på selskabets evne til at levere en letbane til Odense til rette tid og i den aftalte kvalitet.

Politik

Odense Letbane arbejder for et godt arbejdsmiljø, og med at kortlægge de risici og forebyggende handlinger, der er nødvendige for så vidt muligt at undgå arbejdsskader. Odense Letbane har dagligt dialog med entreprenørerne ved alment arbejdsmiljøtilsyn, samt sikkerhedsrundring og -møder, hvor sikkerhed og sundhed er i fokus.

Der samarbejdes med Arbejdstilsynet og Odense Kommunes Kontrolgruppe for at sikre, at kravene i arbejdsmiljøloven overholdes, idet anlægsarbejderne nu er godt i gang, og Arbejdstilsynet har et særligt fokus på store infrastrukturprojekter. Odense Letbane følger op på alle afvigelser til den gældende lovgivning.

Handlinger i 2018

- Løbende opdatering af det interne ledelsessystem, således at arbejdet med sikkerhed, sundhed og trivsel er dokumenteret, og selskabet dermed har de fornødne styringsredskaber, så negative tendenser kan korrigeres og positive tendenser kan kommunikeres i organisationen samt til entreprenørerne og leverandører
- Krav til arbejdstider, støjgrænser, brug af tekniske hjælpemidler og personlige værnemidler
- Kun indgået aftaler med entreprenører, som har dokumenteret erfaring med arbejdsmiljøarbejde
- Udarbejdet et sikkerhedskursus, som bl.a. inkluderer en sikkerhedsfilm

I udbudsmaterialer og i de indgåede kontrakter stilles der krav til håndtering af arbejdsmiljøet under såvel anlæg som drift. Dette skal sikre, at entreprenørerne lever op til gældende lovgivning, regler og normer samt sikre en effektiv dialog med Odense Letbane om arbejdsmiljø, miljøhensyn og socialt ansvar.

For at sikre klare forudsætninger for sikkerheden, er Odense Letbane i løbende dialog med såvel Arbejdstilsynet, Odense Kommunes vejtilsyn samt Politiet.

Resultater i 2018 - Odense Letbane og entreprenører

Hændelser, ulykker og registreringer:

- Odense Letbane, inklusive rådgivere, har ikke haft arbejdsulykker
- 100 arbejdsmiljøhændelser registreret og kommunikeret
- 8 ulykker med sammenlagt 89 dages fravær hos entreprenører
- Beregnet ulykkesfrekvens pr. 1 mio. timer: 20,0 (uden antal arbejdstimer fra underleverandører/underentreprenører) (B&A-branchen 2017: 15,4)
- Beregnet Ulykkesfraværet pr. 1000 timer: 1,6 (B&A-branchen 2017: 2,1)
- Ingen sager vedrørende psykisk arbejdsmiljø (stress, seksuel chikane, mobning)
- Sygefravær på 1,2% for Odense Letbane (korrigeret for langtidssygefravær)

Forebyggende tiltag:

- Planer for Sikkerhed og Sundhed (PSS) er jævnligt opdateret med konkret indhold, herunder særligt farligt arbejde og byggepladstegninger
- Arbejdsmiljøkampagne med mannequiner, roll-ups, foldere og sikkerhedskursus med film er fuldt implementeret. 59 personer har gennemført Odense Letbanes eget sikkerhedskursus og 30 personer har gennemført førstehjælps- og brandbekæmpelseskursus
- Alle entreprenører introducerer medarbejderne for de særlige sikkerhedskrav, og alle gennemser Odense Letbanes sikkerhedsfilm. Det skønnes at ca. 800 eksterne har gennemgået sikkerhedsintroduktion

Myndighedskrav:

- I forbindelse med Arbejdstilsynets særlige indsats imod social dumping er der samtidig udført almindeligt byggepladstilsyn. Arbejdstilsynet har i den forbindelse udstedt i alt 12 påbud vedr. arbejdsmiljøforhold hos entreprenørerne inklusiv underentreprenører på projektet

b) Miljø og naturbeskyttelse

Risici

Odense Letbane efterlever UN Global Compact's principper om at søge at reducere de miljømæssige belastninger, uagtet deres årsag. Risici på området er negativ påvirkning af miljøet ved bortskaffelse af jord og andet affald, forurening af vand og jord, støj mv.

Politik

Letbanens påvirkning af miljøet under etablering og ved den fremtidige drift er undersøgt i en VVM-redegørelse, som kan ses på Odense Letbanes hjemmeside. Odense Kommune har den 31. marts 2015 givet VVM-tilladelse til etablering af Letbanen.

Det er Odense Letbanes intention i videst muligt omfang at forebygge og/eller reducere miljøpåvirkninger ved at integrere miljøhensyn i planlægningen, designet, anlægget og driften af letbanen.

Handlinger i 2018

- Sikret, at de miljøbeskyttelseskrav og vilkår, der fremgår af de danske myndigheders tilladelser og godkendelser, overholdes, gennem systematisk miljøledelse
- Arbejdet med naturbeskyttelse og stræber efter at sikre, at søer, vandløb og grundvand ikke lider overlast. Ved planlægning, design, anlæg og drift af letbanen skal negative påvirkninger reduceres mest muligt eller helt undgås
- Krævet, at entreprenørerne er i dialog med Odense Letbane om miljøspørgsmål

Odense Letbane har ikke en specifik klimapolitik ud fra en vurdering af væsentlighed og risiko i forbindelse med anlæggelsen af letbanen. Miljøhensyn har dog været medtaget i planlægning og projektering af de forskellige anlæg, jf. ovenfor. Anvendelse af regnvand og genanvendelse af vand ved for eksempel togvask og etablering af to træer for hvert træ, der fældes, vidner om dette.

Resultater i 2018 - Odense Letbane og entreprenører

- Fliser og beton genbruges
- Etablering af vandhuller og skovrejsning
- Planter to træer langs strækningen for hvert vejtræ, der fældes, jf. VVM-redegørelsen

c) Socialt ansvar

Risici

Odense Letbane lægger stor vægt på at sikre løn- og arbejdsforhold på overenskomstlignende betingelser samt at overhold menneskerettighederne i forbindelse med anlæggelse af letbanen. Ved overtrædelse af disse bestemmelser øges risikoen for dårligt omdømme, høj personaleomsætning mv., hvilket kan have direkte indflydelse på selskabets evne til at levere en letbane til Odense til rette tid og i den aftalte kvalitet.

Politik

Anlægsarbejdet med etablering af nye veje, cykelstier og fortove er nu godt i gang og målet for *Byg Til Vækst*, der er en netværksforening drevet af 10 fynske kommuner sammen med lokale Jobcentre og 3F er, at minimum 10% af de ansatte hos entreprenørerne skal være elever eller lærlinge. Der foretages kontrol af, at samarbejdspartnere, entreprenører, konsulenter og leverandører også efterlever kravene til det sociale ansvar.

Udmøntningen af det sociale ansvar kræver et tæt samarbejde med entreprenører, konsulenter og leverandører og lokalsamfund. Odense Letbane erkender sit sociale ansvar for uddannelse af mennesker og stiller derfor krav om elevpladser, snusepraktik (via Byg-til-vækst) og anden uddannelse i kontrakterne med anlægsentreprenørerne. Endvidere har Odense Letbane indarbejdet CSR-krav i kontrakterne med entreprenørerne til anlægsarbejderne.

Aftalen imellem *Byg til Vækst* og Odense Letbane forpligter entreprenørerne og Odense Letbane til at samarbejde om uddannelse og indslusning af udvalgte grupper af ledige. Aftalen omfatter ligeledes støtte fra jobcentre til at sikre tilgængelig og korrekt kvalificeret arbejdskraft til projektets entreprenører.

Handlinger i 2018

- Udarbejdet en folder om arbejdstagerrettigheder
- Engageret sig i at skabe jobmuligheder som følge af projektet
- Odense Kommunes Kontrolenhed har ved stikprøver kontrolleret, at ansættelsesforholdene er overenskomstlignende. Letbanen accepterer ikke social dumping i forbindelse med etableringen af letbanen. Aftalen med Kontrolenheden skal desuden sikre at internationale konventioner og dansk lovgivning efterleves, herunder regler i forhold til maksimal arbejdstid, ret til ferie, arbejdsmiljø, foreningsfrihed, kollektiv forhandling og ikke-diskrimination, jf. UN Global Compact

Resultater i 2018 - Odense Letbane og entreprenører

- Kontrolenheden har i 2018 gennemført i alt 32 besøg på byggepladserne uden at konstatere overtrædelser af kravene
- Arbejdstilsynets særlige projektorganisation for Indsats mod Social Dumping på store infrastrukturprojekter (SDI) har gennemført 13 kontrolbesøg og ikke konstateret social dumping. Arbejdstilsynet har besøgt OL's byggepladser ca. hver 14. dag.
- Aftalen med Byg-til-Vækst har medført at i alt 37 unge været i "snusepraktik" og heraf har 25 (68%) opnået arbejde i forlængelse heraf.

d) Kommunikation og dialog

Risici

Odense Letbane ønsker, at etik, ansvarlige handlinger og projektets målsætninger demonstreres i den daglige drift og proaktivt kommunikeret til projektets aktører og ikke mindst til byens borgere og erhvervsdrivende. Manglende eller dårlig kommunikation til interessenterne omkring letbanen øger risikoen for dårligt omdømme og manglende opbakning eller direkte modstand fra interessenter til letbaneprojektet. Dette vil i værste fald kunne påvirke projektet i væsentligt omfang og dermed have negativ indflydelse på selskabets evne til at levere en letbane til Odense til rette tid og i den aftalte kvalitet.

Politik

Odense Letbane prioriterer en proaktiv og serviceminded kommunikation til letbanes interessenter meget højt og vil sørge for den bedst mulige information om projektet og dets konsekvenser gennem løbende orientering og en rettidig og transparent kommunikation til projektets samarbejdspartnere, rådgivere, entreprenører og andre interessenter.

Odense Letbane anerkender de bekymringer, interessenterne måtte have, og som selskabet bliver bekendt med under dialogen og er indstillet på, så vidt det er tidsmæssigt muligt og økonomisk forsvarligt, at handle ud fra dem.

Handlinger i 2018

Der er i løbet af året blevet udført anlægsarbejde på hele letbanestrækningen, hvilket har medført en del gener for letbanes naboer og trafikanterne i byen. Efterhånden som intensiteten i anlægsarbejdet er steget, stiger kravet også om information om projektet og dets betydning for hverdagen.

Antallet af henvendelser med spørgsmål eller klager har således været fire gange så højt som i de foregående år og der er i året etableret faste procedurer for, hvordan henvendelser bliver håndteret. Dette er

sket i tæt samarbejde med involverede entreprenører og sikrer en ensartet og smidig håndtering af henvendelserne.

Odense Letbane har i året været tæt på anlægsarbejdet i gaderne og byens borgere, hvor der er oplevet stor interesse og nysgerrighed for projektet. Der har således været afholdt forskellige events som for eksempel guidede cykelture langs traceet og bydels event i Hjallesø i forbindelse med opstart af anlæggelsen af infrastruktur.

Resultater i 2018

- Mobil og bemanded udstillingsvogn, der løbende har været placeret langs traceet efterhånden som projektet skrider frem og ved flere eksterne events hos blandt andet Sporvejsmuseet Skjoldenæsholm i Ringsted og Danmarks Jernbanemuseum i Odense
- SMS-service med information om vejarbejder mv.
- Besvaret spørgsmål og klager via blandt andet Odense Letbanes hjemmeside og på Facebook
- Afholdt borgermøder og bydelsevents forud for aktiviteter langs traceet

I 2019 vil der blive sat øget fokus på kommunikation efterhånden som anlægsfasen skrider frem og der er i den forbindelse planlagt en række bydelsevents på udvalgte steder langs traceet. Her vil man kunne følge byggeriet og få informationer og svar på spørgsmål om såvel det specifikke område, som om letbanen generelt.

Herudover er der i løbet af 2019 planlagt afholdelse af en sikkerhedskampagne målrettet øvrige trafikanter forud for at letbanen går i testkørsel primo 2020. Ligeledes vil Odense Letbane i løbet af 2019 skrive en række 'bag-om-artikler' om afgørende indsatser, processer og resultater i forbindelse med etablering af letbanen. Artiklerne vil blive offentlig tilgængelige på selskabets hjemmeside.

e) Kvinder i ledelsen

Bestyrelsen for Odense Letbane P/S sammensættes ud fra de kompetencer, som på et givent tidspunkt er nødvendige for at løfte den komplekse opgave med at anlægge en letbane. Vurderingen af kompetencer sker uden skelen til køn, idet dette gælder for såvel bestyrelsen, som projektledelsen.

Odense Letbane P/S forsøger så vidt muligt at have en repræsentant af hvert køn blandt de sidste tre kandidater til en stilling i virksomhedens ledelse.

Odense Letbane har en meget faglig specialiseret opgave omkring anlæggelse af en letbane. Det er Odense Letbanes mål, at begge køn er repræsenteret med mindst 30% i bestyrelsen i 2020.

Andelen af kvinder i bestyrelsen udgør 20%. Måltallet er således endnu ikke nået, men kompetencerne i bestyrelsen vurderes at passe til den fase projektet er i. Der har ikke været nyvalg til bestyrelsen i regnskabsåret, men ved ny rekruttering i bestyrelsen vil vi tilstræbe en mere ligelig kønsbalance, når det er fagligt forsvarligt.

Idet Odense Letbane har under 50 ansatte er der ikke udarbejdet en politik for øvrige ledelsesniveauer.

3.15 Bestyrelsens og direktionens ledelseshverv i erhvervsdrivende og offentlige virksomheder

Odense Letbane P/S' bestyrelse beklæder følgende ledelseshverv i andre erhvervsdrivende virksomheder:

Jesper Rasmussen, formand bestyrelsen

Tiltrådt 02.03.2015

Valgt på generalforsamling 25.04.2018 (genvalg)

Født: 1952

Honorar 2018: 328 t.DKK

Tillidshverv:

- Adm. direktør, Anpartsselskabet af 11. november 2013
- Adm. direktør, Ejendomsaktieselskabet af 1. maj 2015
- Direktør, Sankt Peder Consulting ApS
- Bestyrelsesformand, Enco A/S - EI
- Bestyrelsesformand, Md Holding København ApS
- Bestyrelsesformand, Junkbusters Group ApS
- Bestyrelsesformand, Galaxe A/S
- Bestyrelsesformand, SAM Executive Search A/S
- Bestyrelsesformand, Plan4move ApS
- Bestyrelsesformand, DGE Group A/S,
- Bestyrelsesformand, DGE Miljø- og Ingeniørfirma A/S
- Bestyrelsesformand, Skou Gruppen A/S
- Bestyrelsesformand, Living House Copenhagen A/S
- Bestyrelsesformand, Sg Totalentreprise A/S
- Bestyrelsesformand, Moos A/S
- Bestyrelsesformand, Spring Venture Holding ApS
- Bestyrelsesformand, Telcon A/S
- Bestyrelsesmedlem, Ejendomsaktieselskabet af 1. maj 2015

Gitte Andersen, bestyrelsesmedlem

Tiltrådt 02.03.2015

Valgt på generalforsamling 25.04.2018 (genvalg)

Født: 1959

Honorar 2018: 125 t.DKK

Tillidshverv:

- Adm. Direktør / Global Head of Workplace Management & Design, Signal Arkitekter ApS
- Adm. direktør, Gitte Andersen ApS
- Bestyrelsesmedlem, Bro Kommunikation A/S
- Bestyrelsesmedlem, Gigtforeningen

Magnus Jonasson, bestyrelsesmedlem

Tiltrådt 13.06.2017

Valgt på generalforsamling 25.04.2018 (genvalg)

Født: 1956

Honorar 2018: 203 t.DKK

Tillidshverv:

- Adm. direktør, MJUK AB
- Bestyrelsesformand, Järnvägsklustret i Västerås Ekonomisk förening
- Bestyrelsesmedlem, Infranord AB
- Bestyrelsesmedlem, Ellagro Group AB
- Bestyrelsesmedlem, AQ Trafo AB

Jesper Sondrup Rosener, bestyrelsesmedlem

Tiltrådt 02.03.2015

Valgt på generalforsamling 25.04.2018 (genvalg)

Født: 1970

Honorar 2018: 138 t.DKK

Tillidshverv:

- Adm. direktør, Jysk Fynske Medier P/S
- Adm. direktør, JFM Gruppen ApS
- Adm. direktør, Komplementarselskabet Jysk Fynske Medier A/S
- Bestyrelsesformand, Jensen's Bøfhus A/S
- Bestyrelsesformand, Karl Chr. Skov Jensen A/S
- Bestyrelsesformand, Danske Familierestauranter A/S
- Bestyrelsesformand, Jensens Foods A/S
- Bestyrelsesformand, Jensen's Bøfhus Holding A/S
- Bestyrelsesformand, Jensen's Food Group A/S
- Bestyrelsesformand, Step A/S
- Bestyrelsesformand, Deal.dk A/S
- Bestyrelsesformand, FM Adservering A/S
- Bestyrelsesformand, GulogGratis.dk A/S
- Bestyrelsesformand, Inter-Graphics.dk A/S
- Bestyrelsesformand, Ugeavisen Nordfyn A/S
- Bestyrelsesformand, VIDIBILI Film DK ApS
- Bestyrelsesformand, VIDIBILI Film Fyn ApS
- Bestyrelsesformand, Woerk ApS
- Bestyrelsesformand, Ugeaviserne af 15/6-2017 A/S
- Bestyrelsesformand, Spot A/S
- Bestyrelsesformand, Danske Medier
- Bestyrelsesnæstformand, Danske Mediers Arbejdsgiverforening
- Bestyrelsesmedlem, Fyens Stiftstidende A/S
- Bestyrelsesmedlem, Fyns Erhvervspark A/S
- Bestyrelsesmedlem, Boliggruppen A/S
- Bestyrelsesmedlem, Boliggruppen Byg A/S
- Bestyrelsesmedlem, Boliggruppen Erhverv A/S
- Bestyrelsesmedlem, Boliggruppen Fyn A/S
- Bestyrelsesmedlem, Boliggruppen Sydfyn ApS
- Bestyrelsesmedlem, Tech Town Odense A/S

Jesper Sondrup Rosener, bestyrelsesmedlem (fortsat)

- Bestyrelsesmedlem, Foreningen Sendesamvirket Østjylland F.M.B.A
- Bestyrelsesmedlem, Foreningen Sendesamvirket Vestjylland F.M.B.A.
- Bestyrelsesmedlem, Foreningen Sendesamvirket Sønderjylland F.M.B.A.

Niels Walther-Rasmussen, bestyrelsesmedlem

Tiltrådt 19.11.2015

Valgt på generalforsamling 25.04.2018 (genvalg)

Fødselsår: 1952

Honorar 2018: 138 t.DKK

Tillidshverv:

- Partner, Mazanti-Andersen Korsø Jensen
- Direktør, Calira Holding ApS
- Bestyrelsesformand, Løfbergs og Fennings Fond
- Næstformand for bestyrelsen, Bossard Denmark A/S
- Bestyrelsesmedlem, Astellas Pharma A/S
- Bestyrelsesmedlem, A. Espersen A/S
- Bestyrelsesmedlem, Insepa A/S
- Bestyrelsesmedlem, Direktør, J.P.A. Espersen og Hustru Dagny Espersens Fond

Odense Letbane P/S' direktion beklæder følgende ledelseserhverv i andre erhvervsdrivende virksomheder:

Mogens Hagelskær, administrerende direktør

- Adm. direktør, Odense Letbane Komplementar ApS

Per Feddersen, økonomidirektør

- Ingen

Steen Lykke, teknisk direktør

- Ingen

4 ÅRSRAPPORT

5 Anvendt regnskabspraksis

Årsrapporten for Odense Letbane P/S for 2018 er aflagt i overensstemmelse med årsregnskabslovens bestemmelser for klasse D-virksomheder, herunder bestemmelserne for statslige aktieselskaber jævnfør lov om Odense Letbane §10.

Den anvendte regnskabspraksis er uændret i forhold til sidste år.

Årsrapporten for 2018 er aflagt i t.DKK.

Omregning af fremmed valuta

Transaktioner i fremmed valuta omregnes ved første indregning til transaktionsdagens kurs. Valutakursdifferencer, der opstår mellem transaktionsdagens kurs og kursen på betalingsdagen, indregnes i resultatopgørelsen som en finansiel post.

Tilgodehavender, gæld og andre monetære poster i fremmed valuta omregnes til balancedagens valutakurs. Forskellen mellem balancedagens kurs og kursen på tidspunktet for tilgodehavendets eller gældsforpligtelsens opståen eller indregning i seneste årsregnskab indregnes i resultatopgørelsen under finansielle indtægter og omkostninger.

Resultatopgørelse

Personaleomkostninger

Personaleomkostninger omfatter løn og gager, inkl. feriepenge og pensioner samt andre omkostninger til social sikring af selskabets medarbejdere. I personaleomkostninger er fratrukket modtaget godtgørelse fra offentlige myndigheder.

Andre driftsomkostninger

Andre driftsomkostninger omfatter omkostninger til administration, lokaler, konsulentonorar m.v.

Finansielle indtægter og omkostninger

Finansielle indtægter og omkostninger indeholder renter, kursgevinster og -tab vedrørende gæld og transaktioner i fremmed valuta samt amortisering af finansielle aktiver og forpligtelser.

Balance

Materielle anlægsaktiver

Materielle anlægsaktiver under udførelse omfatter anlægsomkostninger vedrørende etablering af letbanen og indregnes til kostpris. Kostprisen omfatter omkostninger direkte og indirekte tilknyttet anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til brug. Der afskrives ikke før ibrugtagning

Driftsmidler og inventar indregnes til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger. Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen og omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen. Der foretages lineære afskrivninger baseret på aktivernes forventede brugstider på 3-5 år.

Værdiforringelse af anlægsaktiver

Den regnskabsmæssige værdi af materielle anlægsaktiver vurderes årligt for indikationer på værdiforringelse, ud over det som udtrykkes ved afskrivning.

Foreligger der indikationer på værdiforringelse foretages nedskrivningstest af hvert enkelt aktiv henholdsvis gruppe af aktiver. Der foretages nedskrivning til genindvindingsværdien, hvis denne er lavere end den regnskabsmæssige værdi. Som genindvindingsværdi anvendes den højeste værdi af nettosalgpris og kapitalværdi. Kapitalværdien opgøres som nutidsværdien af de forventede nettoindtægter fra anvendelsen af aktivet eller aktivgruppen.

Andre tilgodehavender

Andre tilgodehavender måles til nominel værdi. Der hensættes til imødegåelse af forventede tab efter en individuel vurdering af tilgodehavender.

Egenkapital

Indskud fra ejer indregnes direkte på egenkapitalen.

Gældsforpligtelser

Gæld måles og indregnes ved første indregning i balancen til kostpris svarende til det modtagne provenu efter fradrag af afholdte transaktionsomkostninger. I efterfølgende perioder måles de finansielle forpligtelser til nominel værdi.

Øvrige gældsforpligtelser måles til nettorealisationsværdi.

Offentlige tilskud

Offentlige tilskud indregnes i resultatopgørelsen efter periodiseringsprincippet dvs. samtidig med afholdelse af de omkostninger eller anlægsinvesteringer de helt eller delvist vedrører. Offentlige tilskud der vedrører fremtidige driftsomkostninger eller anlægsinvesteringer indregnes i balancen som periodiserede

offentlige tilskud under forpligtelser og indtægtsføres efterfølgende i takt med, at anlægsinvesteringerne afskrives.

Pengestrømsopgørelse

Pengestrømsopgørelsen viser selskabets pengestrømme fordelt på drifts-, investerings- og finansieringsaktivitet for året, årets forskydning i likvider og selskabets likvider ved årets begyndelse og slutning.

Pengestrøm fra driftsaktivitet

Pengestrømme fra driftsaktivitet opgøres som årets resultat reguleret for ikke-kontante driftsposter samt ændring i driftskapital.

Pengestrøm fra investeringsaktivitet

Pengestrømme fra investeringsaktivitet omfatter køb og salg af immaterielle, materielle og finansielle anlægsaktiver.

Pengestrøm fra finansieringsaktivitet

Pengestrømme fra finansieringsaktivitet omfatter ændringer i størrelse eller sammensætning af selskabets virksomhedskapital og omkostninger forbundet hermed samt optagelse af lån, afdrag på rentebærende gæld og betaling af udbytte til selskabsdeltagere.

Likvider

Likvider omfatter likvide beholdninger.

Nøgletal

De i hoved- og nøgletalsoversigten anførte nøgletal er beregnet således:

Likviditetsgrad:	$\frac{\text{Omsætningsaktiver} \times 100}{\text{Kortfristet gæld}}$
Soliditetsgrad:	$\frac{\text{Egenkapital ultimo} \times 100}{\text{Passiver i alt, ultimo}}$
Egenkapitalforrentning:	$\frac{\text{Ordinært resultat efter skat} \times 100}{\text{Gennemsnitlig egenkapital}}$

6 Resultatopgørelse

(t.DKK)	Note	1/1 - 31/12 2018	1/1 - 31/12 2017
Personaleomkostninger	2	-3.437	-2.577
Andre driftsomkostninger		-5.464	-5.253
Andre driftsindtægter	6	254.000	0
Af- og nedskrivninger	3	-611.084	-61
Resultat af primær drift		-365.985	-7.891
Finansielle poster		-9.195	-6.519
Årets resultat		-375.180	-14.410

7 Balance

(t.DKK)	Note	31/12 2018	31/12 2017
Aktiver			
Anlægsaktiver			
Materielle anlægsaktiver			
Materielle anlægsaktiver under udførelse	3	688.912	723.796
Driftsmidler og inventar	3	262	227
Materielle anlægsaktiver i alt		689.174	724.023
Anlægsaktiver i alt		689.174	724.023
Omsætningsaktiver			
Tilgodehavender			
Andre tilgodehavender	4	224.351	78.150
Periodeafgrænsningsposter		0	174
		224.351	78.324
Likvide beholdninger		12.877	1.485
Omsætningsaktiver i alt		237.228	79.809
Aktiver i alt		926.402	803.832

Balance

(t.DKK)

	<u>Note</u>	<u>31/12 2018</u>	<u>31/12 2017</u>
Passiver			
Egenkapital			
Virksomhedskapital		500	500
Overført resultat	5	<u>-231.542</u>	<u>123.480</u>
Egenkapital i alt		<u>-231.042</u>	<u>123.980</u>
Gældsforpligtelser			
Langfristede gældsforpligtelser			
Periodiseret offentligt tilskud	6	236.300	212.100
KommuneKredit	7	<u>418.379</u>	<u>342.979</u>
		<u>654.679</u>	<u>555.079</u>
Kortfristede gældsforpligtelser			
Kortfristet del af langfristet gæld		11.824	9.430
Kommunekredit		314.728	15.000
Leverandører af varer og tjenesteydelser		153.771	78.819
Anden gæld		<u>22.442</u>	<u>21.524</u>
Kortfristede gældsforpligtelser i alt		<u>502.765</u>	<u>124.773</u>
Passiver i alt		<u>926.402</u>	<u>803.832</u>
Særlige poster	1		
Honorar til selskabsvalgt revisor	8		
Kontraktlige forpligtelser og eventualforpligtelser mv.	9		
Nærtstående parter	10		
Ændringer i driftskapital	11		
Hændelser efter periodens afslutning	12		

8 Egenkapitalopgørelse

(t.DKK)	Virksom- heds- kapital	Overført resultat	I alt
Egenkapital 1. januar 2018	500	123.480	123.980
Indskud fra ejer	0	20.158	20.158
Overført jf. resultatdisponering note 5	0	-375.180	-375.180
Egenkapital pr. 31. december 2018	500	-231.542	-231.042

Jævnfør lov om Odense Letbane P/S hæfter Odense Kommune for gæld og alle øvrige forpligtelser i Odense Letbane P/S. Selskabet er i stand til at service sin gæld som planlagt.

9 Pengestrømsopgørelse

(t.DKK)	Note	1/1 - 31/12 2018	1/1 - 31/12 2017
Resultat af primær drift		-365.985	-7.891
Andre driftsindtægter, indtægtsført tilskud	6	-254.000	0
Af- og nedskrivninger	3	<u>611.084</u>	<u>61</u>
Pengestrømme fra primær drift			
før ændringer i driftskapital		-8.901	-7.830
Ændring i driftskapital	9	<u>-1.933</u>	<u>-3.826</u>
Pengestrømme fra drift		-10.834	-11.656
Finansielle poster		<u>-9.195</u>	<u>-6.519</u>
Pengestrømme fra driftsaktivitet		<u>-20.030</u>	<u>-18.175</u>
Køb materielle anlægsaktiver		-119	-118
Tilgang materielle anlægsaktiver under udførelse		-576.116	-263.928
Ændring i driftskapital	9	<u>44.576</u>	<u>67.096</u>
Pengestrømme til investeringsaktivitet		<u>-531.658</u>	<u>-196.950</u>
Kapitalindsud Odense Kommune		20.158	83.374
Modtaget offentlige tilskud		165.400	106.100
Optagelse langfristet gæld		88.864	216.727
Afdrag på langfristet gæld		-11.070	-7.960
Ændring i løbende kreditter		<u>299.728</u>	<u>-183.409</u>
Penge fra finansieringsaktivitet		<u>563.080</u>	<u>214.832</u>
Årets pengestrøm		11.392	-293
Likvider, primo		<u>1.485</u>	<u>1.778</u>
Likvider, ultimo		<u>12.877</u>	<u>1.485</u>

Pengestrømsanalysen kan ikke direkte udledes af årsregnskabets øvrige bestanddele.

10 Noter

1. Særlige poster

Årets resultat er væsentligt påvirket af nedskrivning af materielle anlægsaktiver under udførelse med 611,0 mDKK samt indtægtsførsel af andel af tilskud fra Transport- Bygnings og Boligministeriet, som har finansieret de nedskrevne aktiver, med 254,0 mDKK. Nettoeffekten af nedskrivning af materielle anlægsaktiver under udførelse i resultatopgørelsen for 2018 udgør 357,0 mDKK.

(t.DKK)	1/1 - 31/12 2018	1/1 - 31/12 2017
2. Personaleomkostninger		
Gager og lønninger	26.745	23.483
Pensioner	4.194	3.887
Andre omkostninger til social sikring	423	403
	31.362	27.773
Heraf vederlag til bestyrelse	932	843
Heraf vederlag til direktionen	5.692	4.416
Gennemsnitligt antal fuldtidsbeskæftigede	38	35

Af de samlede personaleomkostninger på 31.362 t.DKK er 3.437 t.DKK ført i resultatopgørelsen, mens 27.925 t.DKK er aktiveret under posten *anlægsaktiver under udførelse*.

Noter

3. Materielle anlægsaktiver

	Materielle anlægs- aktiver under udførelse	Drifts- midler og inventar
Kostpris 1. januar 2018	723.796	352
Tilgang	<u>576.116</u>	<u>119</u>
Kostpris 31. december 2018	<u>1.299.912</u>	<u>471</u>
Afskrivninger 1. januar 2018	0	125
Årets af- og nedskrivninger	<u>611.000</u>	<u>84</u>
Afskrivninger 31. december 2018	<u>611.000</u>	<u>209</u>
Materielle anlægsaktiver 31. december 2018	<u>688.912</u>	<u>262</u>

Materielle anlægsaktiver under udførelse ibrugtages ved kommerciel idriftssættelse af Odense Letbane. Værdien af letbanen måles jf. anvendt regnskabspraksis til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger. Der er ikke tidligere foretaget nedskrivninger.

Værdien af anlæg af letbanen er baseret på en opgjort genindvindingsværdi for Odense Letbane. Genindvindingsværdien er beregnet på basis af forventningerne til de fremtidige pengestrømme samt en diskonteringsfaktor på 2,5%.

Med udgangspunkt i det estimerede cashflow, som de forventede passagerindtægter og den indgåede aftale om drift og vedligeholdelse af letbanen vil generere, er der foretaget en nedskrivningstest i overnesstemmelse med anvendt regnskabspraksis. Den opgjorte genindvindingsværdi er lavere end den bogførte værdi, hvorfor der pr. 31/12 2018 foretages nedskrivning på i alt 611,0 mDKK, der er indregnet i resultatopgørelsen. Nedskrivningstesten viser et samlet behov for nedskrivning af anlægsaktiverne på 1.231,0 mDKK ved byggeriets afslutning. De resterende nedskrivninger vil blive foretaget i takt med færdiggørelsen af byggeriet.

Den anvendte rentesats på 2,5% er højere end det aktuelle renteniveau i markedet, idet der er indregnet et risikotillæg, hvilket er baseret på et skøn. Anvendelse af en lavere rente ville øge den opgjorte genindvindingsværdi og dermed forbedre årets resultat. En rente på eksempelvis 1,5% ville betyde en lavere nedskrivning med i alt 354,0 mDKK, heraf 176,0 vedrørende 2018, og modsat ville en rente på 3,5% betyde en højere nedskrivning med i alt 282,0 mDKK, heraf 140,0 mDKK vedrørende 2018.

Andel af tilskud fra Transport- Bygnings- og Boligministereiet er indtægtsført i resultatopgørelsen i det omfang tilskuddet har finansieret de nedskrevne aktiver. Der er pr. 31/12.2018 indtægtsført 254,0 mDKK i resultatopgørelsen under andre driftsindtægter.

Noter

 (t.DKK) 31/12 2018   31/12 2017
4. Andre tilgodehavender

Tilgodehavende moms	37.760	6.150
Tilgodehavende tilskud hos Transport- Bygnings- og Boligministeriet	177.600	64.800
Tilgodehavende udlæg hos Odense Kommune	7.368	130
Tilgodehavende hos ledningsejere mv.	<u>1.623</u>	<u>7.070</u>
	<u>224.351</u>	<u>78.150</u>

5. Forslag til resultatdisponering

Foreslået udbytte	0	0
Overført resultat	<u>-375.180</u>	<u>-14.410</u>
	<u>-375.180</u>	<u>-14.410</u>

6. Periodiseret offentligt tilskud

Periodiseret tilskud 1. januar 2018		212.100
Tilskud i året		<u>278.200</u>
Periodiseret tilskud 31. december 2018		<u>490.300</u>
Dækning af- og nedskrivninger 1. januar 2018		0
Årets dækning af- og nedskrivninger		<u>-254.000</u>
Dækning af- og nedskrivninger 31. december 2018		<u>-254.000</u>
Periodiseret tilskud 31. december 2018		<u>236.300</u>

7. Langfristede gældsforpligtelser

Af de langfristede gældsforpligtelser forfalder 368.885 t.DKK senere end 5 år fra balancedagen.

Noter

	<u>1/1 - 31/12</u> 2018	<u>1/1 - 31/12</u> 2017
8. Honorar til selskabsvalgt revisor		
Honorar vedrørende lovpligtig revision	130	125
Erklæringsopgaver med sikkerhed	64	89
Andre ydelser	<u>663</u>	<u>293</u>
	<u>857</u>	<u>507</u>

9. Kontraktlige forpligtelser og eventualforpligtelser mv.

De indgåede igangværende kontrakter med entreprenører og leverandører vedrørende anlæg af infrastruktur og indkøb af det rullende materiel har pr. 31/12 2018 en samlet restværdi på 1.201 mDKK.

Den indgåede kontakt med Keolis vedrørende den fremtidige drift af Odense Letbane har en samlet restværdi på 1.170 mDKK.

Virksomheden er pr. 31/12 2018 part i en række sager vedrørende erstatning for nogle af de eksproprierede ejendomme. Sagerne er indbragt for taksationskommissionen og forventes behandlet i 2019 og 2020. Udfaldet af disse sager kendes ikke, men forventes ikke at påvirke virksomhedens finansielle stilling væsentligt.

Der er indgået kontrakt om leje af selskabets administrationslokaler. Aftalen kan opsiges med 6 måneders opsigelse. Forpligtelsen udgør 694 t.DKK.

Der er indgået en administrationsaftale med Odense Kommune. Aftalen kan opsiges med 6 måneders varsel til opsigelse 31/12. Forpligtelsen udgør 492 t.DKK.

10. Nærtstående parter

Odense Letbane P/S' nærtstående parter, der besidder mere end 5% af stemmerettighederne, er Odense Kommune, Flakhaven 2, 5000 Odense C.

Årsregnskabslovens §98c, stk. 7 anvendes vedrørende transaktioner med nærtstående parter.

Noter

(t.DKK)	<u>1/1 - 31/12 2018</u>	<u>1/1 - 31/12 2017</u>
11. Ændring i driftskapital		
Driftsaktivitet		
Ændring i tilgodehavende udlæg hos Odense Kommune og i tilgodehavender hos ledningsejere mv.	-1.617	-849
Ændring i moms	-5.840	-3.659
Ændring i anden gæld	<u>5.524</u>	<u>683</u>
	<u>-1.933</u>	<u>-3.825</u>
Investeringsaktivitet		
Ændring i moms	-25.770	3.382
Ændring i kreditorer	74.952	54.289
Ændring i anden gæld	<u>-4.606</u>	<u>9.425</u>
	<u>44.576</u>	<u>67.096</u>

12. Hændelser efter periodens afslutning

Der har efter periodens afslutning ikke været hændelser, som påvirker indholdet af årsrapporten.